

Versenysportolók sporttevékenységgel kapcsolatos kiadásainak vizsgálata

Examination of Sports-Related Expenditure by Competitive Sportsmen and Women

DOROGI KRISTÓF

Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Sportgazdasági-és menedzsment Intézet
dorogi.kristof@econ.unideb.hu

Absztrakt: Az elmúlt évtizedekben a sport gazdasági szerepe világszerte növekedett, és ez alól Magyarország sem kivétel. A sport az egyik legfontosabb iparágak közé tartozik, amely jelentős gazdasági előnyöket kínál az országnak. Ennek megfelelően a sportgazdasági terület egyre nagyobb figyelmet kap, és egyre fontosabb szerepet játszik a nemzetközi és hazai gazdaságban egyaránt. A tanulmányban azt vizsgáltuk, hogy az embereknek mekkora kiadásai vannak a sportolással kapcsolatban. Kérdőíves felmérést végeztünk, demográfiai adatokon kívül, a sportolási szokásokra és sportolással kapcsolatos költéshajlandóságukra kérdeztünk rá. A válaszadók többsége versenysportoló, akik többnyire csapatsportágakban versenyeznek. Az eredmények szerint a megkérdezettek közül, aki csapatsportágat űz, annak semmivel sem kell több kiadásra számítania, havi szinten, mint azoknak az embereknek, akik egyéni sportágat űznek.

Kulcsszavak: sportfogyasztás, sport, költéshajlandóság, versenysport, kiadás

Abstract: The economic role of sport has grown worldwide in recent decades, and Hungary is no exception. Sport is one of the most important industries, offering significant economic benefits to the country. Accordingly, the sports economy is attracting increasing attention and playing an increasingly important role in both the international and domestic economy. In the study, we looked at how much people spend on sport activity. A questionnaire survey was conducted. In addition to demographic data, we asked about their sporting habits and their willingness to spend on sport. The majority of respondents are competitive athletes, mostly competing in team sports. The results show that respondents who compete in team sports have a much higher expenditure, on a monthly basis, than people who compete in individual sports.

Keywords: sport consumption, sport, willingness to spend, competitive sport, spending

Bevezetés

A sport mindig is fontos szerepet játszott az emberi életben, nem csupán a testi egészség és teljesítmény fejlesztése, hanem a társadalmi interakciók és az egyéni identitás formálásának szempontjából is. A sportszocializáció egy olyan folyamat, mely során az egyén bekapcsolódik a sport világába, és

megtanulja az adott társadalmi környezetben elfogadott normákat, értékeket és viselkedési mintákat. Ebben a folyamatban számos tényező befolyásolja az ágenseket, azaz az egyéneket, akik részt vesznek a sporttevékenységekben.

Az ágensek sokféle tényező alapján döntenek arról, hogy milyen sportot űznek. Az érdeklődés, az egyéni készségek, a fizikai adottságok és a személyes preferenciák mind meghatározó szerepet játszanak ebben a folyamatban. Egyeseket vonz a versenyszellem és az adrenalinfüggőség, míg mások a testmozgás örömeiben találják meg a motivációt a sportoláshoz. Az ágensek különböző sportágak között választhatnak, legyen szó egyéni vagy csapatsportról, kültéri vagy beltéri tevékenységről, vagy éppen szabadidős vagy versenysportról.

Az anyagi helyzet szintén jelentős tényező lehet a sportszocializáció során. A sportoláshoz szükséges eszközök, felszerelések, edzések és versenyek költségei befolyásolhatják, hogy valaki milyen mértékben tudja magának megengedni a sportolást. Az anyagiak korlátozó tényezőként jelenhetnek meg, és sajnos előfordulhat, hogy egyesek kénytelenek lemondani a sportolásról az anyagiak hiánya miatt.

Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a sportszocializáció során az anyagi helyzet nem feltétlenül az egyetlen meghatározó tényező. Számos olyan lehetőség és támogatás létezik, melyek segíthetnek azoknak az embereknek, akik anyagi nehézségekkel küzdenek, hogy részt vehessenek a sportban. Civil szervezetek, ösztöndíjak, közösségi programok és állami támogatások mind hozzájárulhatnak ahhoz, hogy minél többen élvezhessék a sportolás előnyeit.

Szakirodalmi áttekintés

1.1 Sportfogyasztás Magyarországon

1.1.1 Sportszolgáltatások igénybevétele sportfogyasztóként

A sportfogyasztási szokásokra óriási hatással van a fiatalkori szocializáció azaz, hogy neveltetése során a gyermek, milyen környezeti befolyásoló tényezőkkel és emberekkel találkozott, amelyek segítették a sporttal szembeni pozitív vagy éppen negatív attitűdök kialakulását [1].

Több nemzetközi cikk vizsgálta az egyének egészségi állapota, és a szocioökonómiai helyzete közötti összefüggéseket ezen belül a társadalom jövedelemeloszlását, annak egészségi helyzetét befolyásoló hatásait [2,3,4]. Az eredmények azt mutatták, hogy a nemzetközi szinten meglévő magas jövedelemegyenlőtlenség a népesség alacsony egészségi szintjével korrelál [3,5,6,7,8].

Korábbi reprezentatív magyar kutatásban, vizsgálták a sportszolgáltatások igénybevételenek gyakoriságát és relatív gyakoriságát. Gyakorisága azt mutatja meg, hogy az adott adat hányszor fordul elő a mintában. A relatív gyakorisága azt mutatja meg, hogy egy adat az összes adathoz képest mekkora részben fordul elő egy mintában. E kutatás alapján megállapítható, hogy a sportszolgáltatások felhasználásában nagyobb arányban vannak jelen azok, akik is aktívan sportolnak [9]. Ezek alapján, összesítő táblázatot készítettem az aktív és passzív sportszolgáltatások igénybevételenek gyakoriságából és megállapítottam, hogy a mintában 16,50%-ban passzív sportfogyasztóként, 17,80%-ban, pedig az aktív sportfogyasztók vannak jelen [9].

	Gyakoriság (Fő)	Százalékos megoszlás
Passzív sportszolgáltatások	198	16,50%
Aktív sportszolgáltatások	213	17,80%

1.táblázat: Sportszolgáltatások igénybevételének gyakorisága és relatív gyakorisága

Forrás: Saját szerkesztés, [9] alapján

A kutatásban megállapították, hogy a sportszolgáltatások igénybevétele és a sportbeli aktivitás között összefüggés van. Azok az emberek akik több passzív sportszolgáltatást igénybevesznek, nagyobb rendszerességgel aktív sportfogyasztók is.[9].

1.2. Költsési hajlandóság

Az Eurostat 2010-es felmérése, 31 európai országot vizsgált, abból a szempontból, hogy átlagosan egy fő mennyi eurót költ sporttermékekre és sportszolgáltatásokra egy év alatt. A legtöbbet átlagosan Svédországban költik sportolásra, ők 637 eurót költenek az egyének egy teljes év alatt. Ezzel szemben a magyarok nagyon le vannak maradva az uniós átlagtól, hiszen hazánk a 24. helyet foglalja el a rangsorban. Mindösszesen 61 eurót költöttek ilyen jellegű termékekre vagy szolgáltatásokra 2010-ben. Az Eurostat a 2015—ös évre is elkészítte ugyanezt a felmérést, ahol már a norvégok szerepelnek az első helyen (710 euró), az öt évvel ezelőtti első helyezett pedig visszacsúszott az ötödik helyre (667 euró). Hazánk pedig a 25. helyre esett vissza, annak ellenére, hogy a rá fordított összeg 95 euróra növekedett.. (I01)

Egy korábbi 2014-es évre irányuló kutatás, a háztartások sportkiadásainak megoszlását vizsgálta. A kutatásban, csak olyan személyek voltak jelen, akiknek a kiadásaiban találhatóak voltak sportcélú költsékek. Megállapítható, hogy a sportruházat és a sportcipők esetében legjellemzőbben évi 10 001 és 50 000 Ft között költenek, ugyanez igaz a sportszolgáltatások esetében is (18,1% - 23,8%). Ugyanakkor utóbbi kategóriában a többihez képest kimagaslóan nagy a kiadásokkal nem rendelkezők részaránya (42,8%), ami befolyásolja azt is, hogy a legnagyobb relatív gyakorisággal rendelkező két kategória részaránya is jelentősen elmarad az első kettő említettétől. A sporteszközök esetében szintén jóval magasabb (30,7%) a kiadásokkal nem rendelkezők aránya, továbbá itt az 50 001 Ft – 100 000 Ft közötti költsési kategória is jelentős részarányt kapott (21,7%) szemben a másik három kategóriával [9].

Egy másik korábbi kutatás szerint sportszolgáltatások közül [10] egy 3000 fős nem reprezentatív mintájából kiderül, hogy az emberek átlagosan egy év alatt 122 774 Ft-ot költenek személyi edzőre. Ezt követően a második legtöbb kiadás számukra a fitness klub, tagdíj, edzőterem bérlet. Ezekre az emberek átlagosan 47 519 Ft-ot költenek el 1 év alatt. Sporttal kapcsolatos költsékek közül a leggyakoribb a sportcipőre költők aránya a mintában, 39,6% költ erre. Ezt követi a különböző sportruházatra költők száma, ami 33%-ot jelent. Érdeemes megjegyezni azt, hogy hiába átlagosan a legtöbbet a személyi edzőre költ az ember, de a megkérdezett mintában, csupán 2,3% költ ilyen jellegű sportszolgáltatásokra. A vizsgált kategóriák közül a legkevésbé népszerű a sporttal kapcsolatos applikációkra, a sportbiztosításra és a személyi edzőre való költés [10].

Paár vizsgálatából, -amelyben a KSH adatbázisát használta, kiderül, hogy a sport, mint sportfogyasztási cikk gazdasági értelemben luxus terméknek számít [11,12].

Ezzel párhuzamosan, akkor is növekszik a háztartások sportkiadási hajlandósága, ha a gyermekek száma növekszik. A települések méretének növekedésével, növekszik a sportfogyasztási hajlandóságuk és ezeknek a kiadásoknak a mértéke is a háztartásoknak[11,12].

A kutatásból kiderült[11, 12] az is, hogy a fiatalabb tagokból álló családok általában nagyobb hajlandóságot mutatnak sportcélú költéshajlandóságra.

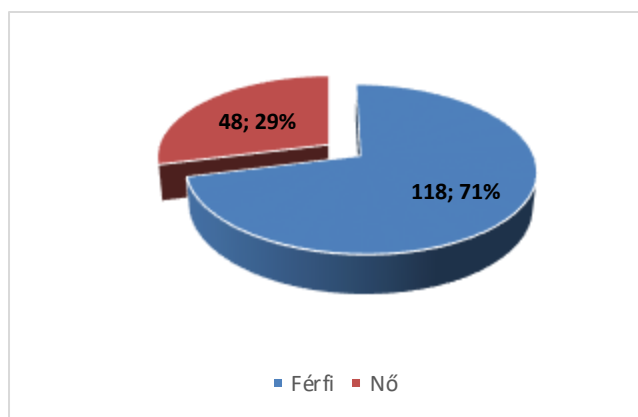
Egy 2013-as tanulmány szerint, a háztartások éves átlagos nettó jövedelme, 2 385 004 Ft volt, átlagos kiadásaiak pedig, 2 017 585 Ft, amiből a sportcélú kiadások 173 005 Ft. Ez a teljes kiadások 8,57%-át teszik ki [11, 12].

Anyag és módszer

A kutatáshoz szükséges adat és információ szerzés céljából primer kutatást is végeztem. A kutatásom során, hogy minél átfogóbb képet kapjak az adott kutatási területről kérdőíves felmérést készítettem az emberek sportolási költségeivel kapcsolatban. A kérdőív 2022. február 1. és 2022. március 1 között volt elérhető a különböző, közösségi platformokon. A kérdőívem 19 kérdést foglalt magába, melyet három fő részre osztottam. Az első része a kutatásnak, a demográfiai adatokat gyűjtötte be a kitöltőktől, mint például a válaszadó neme, életkora, iskolai végzettsége, foglalkozása. A kérdéssor második része a sportolási szokásokhoz kapcsolódott, hogy milyen sportágat űzött az adott válaszadó, milyen szinten sportolt. Választ kaptam továbbá olyan kérdésekre, hogy milyen rendszerességgel vettek részt edzésen. A kérdőív harmadik és egyben utolsó része kötődik a legszorosabban a kutatási területhez. Ebben a részben arra voltam kíváncsi, hogy az emberek, mekkora összeget fordítottak a sportolásukra,

Miután lezártam a kérdéssort, Microsoft Excell, valamint SPSS és a Google kérdőív segítségével összesítettem és elemeztem ki a kapott adatokat. Leíró statisztikát és keresztábra-elemzést végeztem. A felmérés pontossága érdekében próbáltam a lehető legszélesebb körben publikálni a kérdőívemet, elérve több a sportág sportolóit, legyen az csapatsportág, egyéni sportág, vagy látványsport.

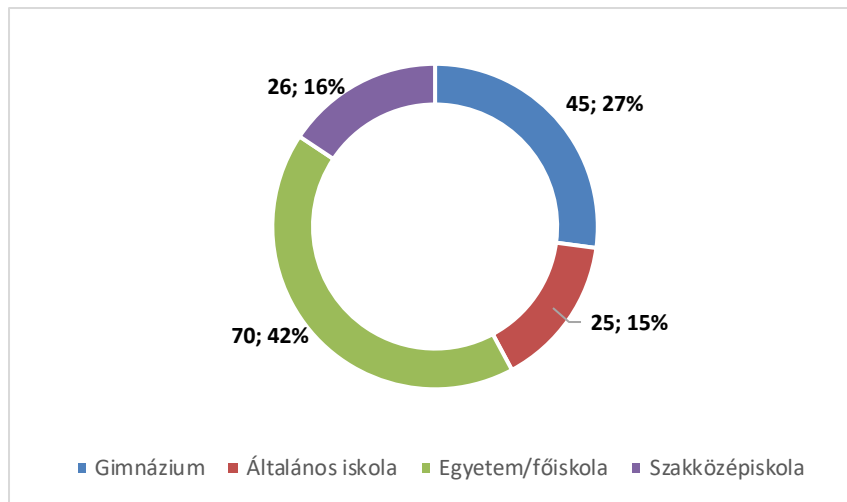
A kérdőívemre összesen 166 választ kaptam. Nemek szerinti elosztásban 118 férfi és 48 női kitöltő volt (1. ábra). Ezek az értékek azt mutatják, hogy a válaszadók majdnem háromnegyede, egészen pontosan 71,1%-a férfi volt.

1.ábra: A válaszadók nemek szerinti eloszlása

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2023

Külön kérdés irányult az iskolai végzettségre.

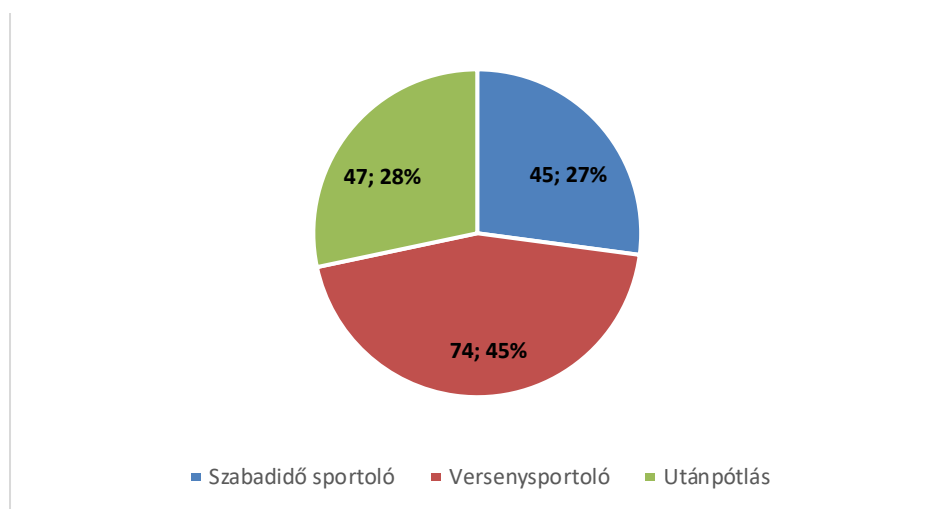
2.ábra: A megkérdezettek iskolai végzettségei (Fő)

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2023

A négy lehetőség közül 15% (25 fő) általános iskolát végzett. Ebben a csoportban egy U-18-as jégkorong utánpótlás csapat játékosai tartoznak. Szakközépiskolát végzők száma 16% (26 fő), a gimnáziumban végzettek száma már valamivel magasabb, 27% (45 fő). A további 70 ember pedig, egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkezik, ez a réteg képviselte magát a legnagyobb arányban a kutatásban. Ezek a számok az egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkezők kivételével, közel azonosak, ebből is látszik, hogy a megkérdezett emberek elég széles skálát fednek le. A százalékok alapján megállítható, hogy az utánpótlás sportolóktól egészen a felnőtt sportolókig, különböző végzettségű válaszadókat sikerült elérni.

Eredmények és azok értékelése

A kérdőívben a demográfiai adatok után a sportolási szinthez kapcsolódó kérdést tettem fel (3.ábra).

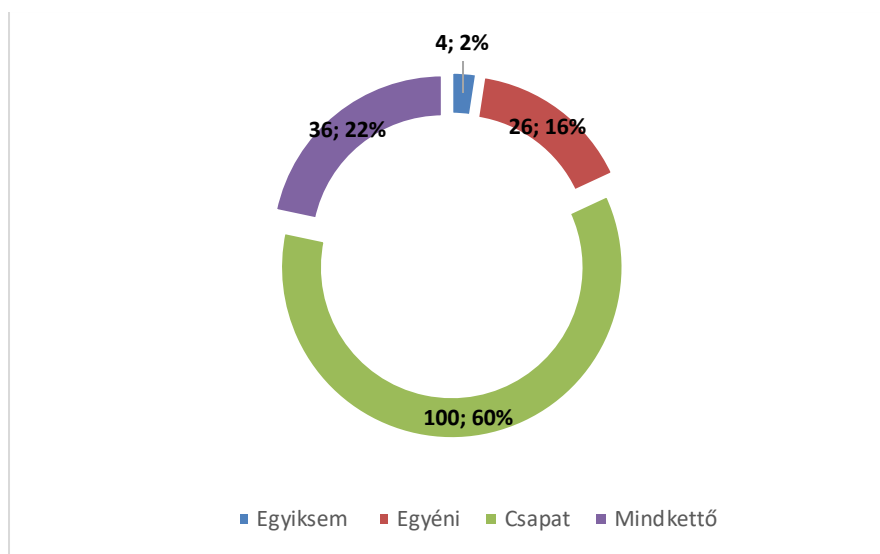

3.ábra: A megkérdezettek sportolási szintjei (Fő) n=166

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2023

A sportolási szintek vizsgálatakor megállapítottam, hogy a 45% (74 fő) felnőtt, versenysportoló. A második legnagyobb számú csoport, azok akik utánpótlás szinten versenyeznek jelenleg, ők a 166 főből 47-en vannak, ami a teljes sokaság 28,3%-át jelenti. A vizsgált mintában legkevesebben azok vannak, akik szabadidő sportolók, vagyis nem versenyeznek semmilyen versenyrendszerben, csak rekreációs céllal végeznek sportolást, ők 45-en vannak, ami 27,1%-ot jelent. Ha összeadjuk a verseny és az utánpótlás sportolók számát, megállítható, hogy 73%-ban a különböző versenyrendszerekben résztvevő sportolók válaszoltak.

A sportág típusati vizsgálva, arra a kérdésre kaptam választ, hogy a kitöltők egyéni vagy csapatsportágot űznek vagy űztek.

3.ábra: A kitöltők milyen típusú sportágot űztek. n=166

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2023

A négy válaszlehetőség közül, 60%-a, csapatsportágot űzők csoportját erősíti, ami 100 főt jelent. A megkérdezettek 16%-a sportolt kizárólag egyéni sportágakat, de 22%-a mindkét típusú sportágot űzi. A kitöltők 2%-a egyik sportágot sem preferálja.

Elemeztem az összefüggést a sportág típusai és az utánpótlás kori kiadások között. A vizsgálatban az egyéni és csapatsportágakat külön-külön űzőket vizsgáltam. Ezért az elemszám 126 főre változott.

	Költség				Összesen
	5.000 Ft alatt	5.000 Ft és 10.000 Ft között	10.000Ft-20.000 Ft között	20.000 Ft felett	
Egyéni	9 (7,14%)	3 (2,38%)	7 (5,55%)	7 (5,55%)	26 (20,63%)
Csapat	12 (9,52%)	30 (23,81%)	37 (29,36%)	21 (16,66%)	100 (79,37%)
Összesen	21 (16,66%)	33 (26,19%)	44 (34,92%)	28 (22,22%)	126

p: 0,019

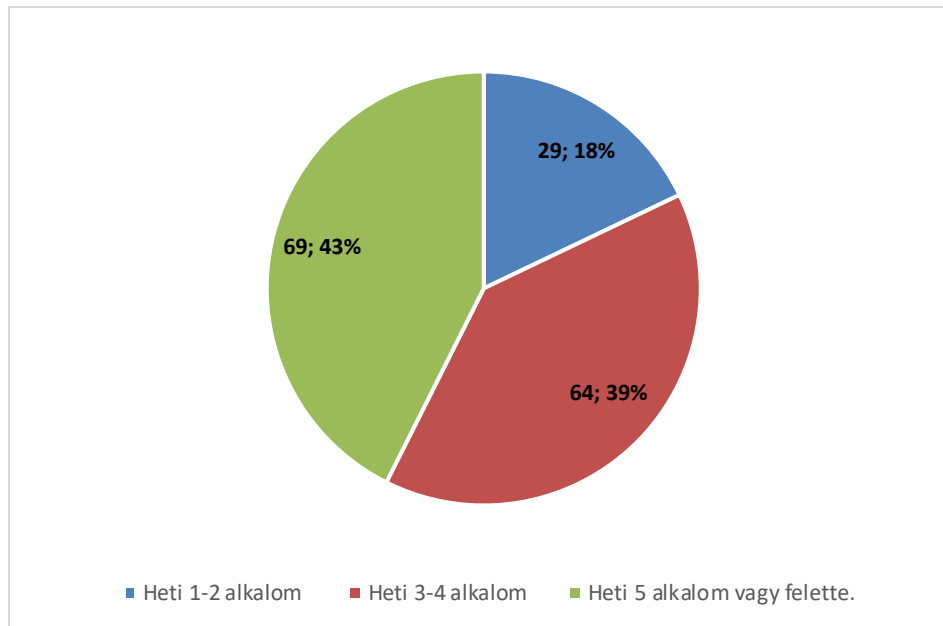
Statisztikailag nincs szignifikáns különbség

2. táblázat: Összefüggés a sportág típusai és az utánpótlás kori kiadások között. n=126

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2023

A mintában szereplők közül legtöbben 34,92%-ban 10.000 Ft és 20.000Ft között költenek havi szinten. Az egyéni sportolók közül legtöbben 7,14%-ban 5.000 Ft alatt költenek, míg a csapatsportágat végzők közül 29,36% 10.000Ft és 20.000 Ft között költ el egy hónapban. Keresztábra vizsgálat alapján, nincs kiadásbeli különbség, a között, ha valaki egyéni sportot végez, vagy csapatsportágat. Egyéni és csapatsportágak között is vannak extrém költségekkel járó sportágak, pl. Jégkorong, amerikai foci, tenisz.

Külön kérdésben vizsgáltam, hogy a válaszadóknak milyen rendszerességgel voltak edzéseik. A kapott adatokból összefüggéseket kerestem a kiadásaik és az edzések számával.

4. ábra: Heti edzés alkalmak száma (Fő) n=162

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2022

A három választható lehetőség közül a 43%-nak (69fő), legalább heti 5 edzéslehetősége volt. Ezt követték az olyan sportolók, akiknek 3-4 edzés lehetősége volt egy héten 39%-al (64 fő), akiknek heti szinten 1-2 edzésük volt, ők a teljes mintának a 18%-át (29 fő) adták ki.

Elemeztem az összefüggést a heti edzésszámokkal és a havi kiadások között. A vizsgálatban az egyéni és csapat és a mindkét típust végző sportolókat vizsgáltam. Ahogy az a3. táblázatból kiderül legtöbben heti 5 alkalom vagy felett edzenek 42,59% (69 fő), ezen sportolók közül azok vannak a legtöbben, 17,28% akik 10.000Ft és 20.000 Ft között költenek havi szinten a sportolási tevékenységükre. Akik heti 3-4 alkalommal edzenek, 39,51% vannak, a többségük kevesebbet költ, hiszen 22 fő 5.000 Ft és 10.000 Ft között költenek havi szinten a sportolási szokásaikra.

	5.000 Ft alatt	5.000 Ft - 10.000 Ft között	10.000Ft - 20.000 Ft között	20.000 Ft felett	Összesen
Heti 1-2 alkalom	11 (6,79%)	9 (5,55%)	5 (3,08%)	4 (2,47%)	29 (17,90%)
Heti 3-4 alkalom	14 (8,64%)	22 (13,58%)	17 (10,49%)	11 (6,79%)	64 (39,51%)
Heti 5 alkalom vagy több	7 (4,32%)	14 (8,64%)	28 (17,28%)	20 (12,35%)	69 (42,59%)
Összesen	32 (19,75%)	45 (27,77%)	50 (30,86%)	35 (21,60%)	162

p: 0,006

Statisztikailag szignifikáns különbség

3.táblázat: Összefüggések a heti edzésszámmal és a kiadásokkal.

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés, 2023

A keresztábra-elemzésből derült ki, hogy a szignifikancia érték alapján van összefüggés a két változó között, hogy több edzésnél magasabb kiadások vannak.

Összegzés

A kutatásban a kitöltők sportolással kapcsolatos költéshajlandóságát vizsgáltam. A válaszadók közel 2/3-a egész pontosan 65%-a csapatsportágat űz, és azok közül is a kiemelt látványsportágakat. Az olyan sportágakban, ahol heti szinten több edzéslehetőség van, magasabbak a tagdíjak, hiszen több terembérleti vagy esetleg másfajta kiadások vannak.

A legtöbben havi szinten 10.000 és 20.000 Ft költenek utánpótlás korukban a sportolásukkal kapcsolatban. Megállapítottam, jelentős kiadásbeli különbség nincsen a között, ha valaki egyéni sportágat végez, vagy ha csapatsportágat.

Megállapítottam, hogy minél több edzésen vesz részt a sportoló, annál nagyobb gazdasági teherrel áll szemben, a sportág típusától függetlenül.

Hivatkozások

- [1] Neulinger Á. (2007): Társas környezet és sportfogyasztás – A folyamatos megerősítést igénylő tanult fogyasztás. Budapest: Budapesti Corvinus Egyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola. 221 p.
- [2] Wilkinson R. G. (1996): Unhealthy Societies: The Afflictions of Inequality. London: Routledge. 255 p.
- [3] Kennedy B. P. – Kawachi I. – Prothrow-Stith D. (1996): Income Distribution and Mortality: Cross-Sectional Econological Study of the Robin Hood Index in the United States. British Medical Journal 312 (7037), 1004-1007. p
- [4] Lynch J. W. – Kaplan G. A. (1997): Understanding How Inequality in the Distribution of Income Affects Health. Journal of Health Psychology 2 (3) 197-314. p.

- [5] Kaplan G. A. – Pamuk E. R. – Lynch J. W. – Cohen R. D. – Balfour J. L. (1996): Inequality in Income and Mortality in the United States: Analysis of Mortality and Potential Pathways. *British Medical Journal* 312 (7037) 999-1003. p
- [6] Shi L. – Starfield B. – Kennedy B. – Kawachi I. (1999): Income Inequality, Primary Care, and Health Indicators. *The Journal of Family Practice* 48 275-284. p
- [7] Russ L. (2004): Income Inequality and Self-Rated Health in US Metropolitan Areas: A Multi-Level Analysis. *Social Sciences & Medicine* 59 2409-2419. p.
- [8] Oshio T. – Kobayashi M. (2008): Income Inequality, Poverty, Social Welfare, and Self-rated Health: a Multilevel Analysis in Japan.
- [9] Kovács A.- Paár D. – Elbert G. – Welker Zs. – Stocker M. – Ács P.,(2015): A magyar háztartások sportfogyasztási szokásainak felmérése; Pécsi Tudomány Egyetem; (ISBN 978-963-642-983-6) 55-56. o
- [10] Csóka, L. – Törőcsik, M. (2020): Sportfogyasztás. A magyar lakosság sportolással, sportfogyasztással kapcsolatos magatartása – országosan reprezentatív (n=1000) és országosan nem reprezentatív (n=3000) online megkérdezések eredményeinek összehasonlítása. (ISBN 978-963-429-517-4)
- [11] Paár D. (2013) A magyar háztartások sportfogyasztásának gazdasági szempontú vizsgálata doktori (PhD) értekezés
- [12] Ács P., (2018): A magyar háztartások sportfogyasztási szokásainak felmérése (ISBN 978-963-642-983-6)

Internetes hivatkozások:

- I01: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sprt_pcs_hbs/default/bar?lang=en
letöltve: 2023.03.20

© 2023 by the authors. Creative Commons Attribution (CC BY) license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).